

Z prezentacją dookoła świata

Agnieszka Lal, nauczycielka klasy III w Szczecin International School, koordynatorka Szkoły Podstawowej

W Szczecin International School dzieci już od piątego roku życia doskonałą umiejętność efektywnej komunikacji społecznej. Obowiązujący w szkole Międzynarodowy Program Nauczania Zintegrowanego IPC (International Primary Curriculum) kładzie nacisk na pracę w grupach, prezentacje i umiejętność sprawnej komunikacji werbalnej.

Według definicji, zaczerpniętej ze *Słownika Pedagogicznego* Czesława Kupisiewicza i Małgorzaty Kupisiewicz, „Komunikacja to porozumiewanie się, wymiana myśli i uczuć, przekazywanie i odbieranie informacji. Komunikacja między ludźmi odbywa się głównie za pośrednictwem języka w sposób werbalny, a także pisma oraz poprzez przekaz niewerbalny z wykorzystaniem takich środków, jak: spojrzenia, dotyk, gesty, mimika, czyli tzw. mowa ciała” (s. 82).

W Szczecin International School, w szkole podstawowej (Primary School) dzieci uczą się od klasy „0”, nazywanej P1 (Primary 1), do klasy V, zwanej P6 (Primary 6). Każdy dzień szkolny podzielony jest na cztery osiemdziesięciminutowe bloki lekcyjne, rozdzielone dość długimi przerwami (20 minut, 45 minut, 20 minut). Nauka odbywa się w oparciu o odrębne programy nauczania, z podziałem na przedmioty: język angielski, matematyka, muzyka, informatyka, wychowanie fizyczne. Wszystkie przedmioty wykładane są w języku angielskim, wyjątek stanowią języki ojczyste (j. polski, j. niemiecki, j. duński). Ponadto realizowany jest międzynarodowy program nauczania zintegrowanego (Internatio-

nal Primary Curriculum, w skrócie IPC), który obejmuje historię, geografię, przyrodę, plastykę, technikę, informatykę, zagadnienia międzynarodowe oraz komunikację interpersonalną.

Uczniami Szczecin International School są dzieci różnych narodowości, pochodzące z różnych kultur, dla których wspólnym językiem jest język angielski. W związku z tym, w szkole, w pierwszej kolejności, kształcona jest umiejętność porozumiewania się między sobą, rozumienia poleceń, odpowiadania na pytania. Warto podkreślić, iż można dostrzec różnice w otwartości i łatwości komunikowania się, w zależności od narodowości dzieci. Można zatem przypuszczać, iż w krajach, w których kładzie się nacisk na relacje interpersonalne, swoboda wypowiedzi jest większa a kompetencje społeczne wyższe. Wymienione umiejętności wymagane są, między innymi, podczas ustnego egzaminu dojrzałości, dlatego warto doskonalić je już na tym etapie.

Program IPC to szeroka gama bloków tematycznych, które w zależności od zagadnienia są realizowane na przestrzeni kilku, a czasem nawet kilkunastu tygodni. Na przykład w klasie zerowej przez osiem tygodni jest realizowany blok tematyczny „Ubrania”, który obejmuje pory roku i odpowiedni do nich ubiór, rodzaje materiałów, z których są wykonane ubrania, analizę metek i odszyfrowywanie powszechnie przyjętych symboli, ubieranie misiów i lalek oraz robienie prania zabawkowych rzeczy. Dzieci zachęcane są do przynoszenia z domu swoich książek, zabawek, czy też innych przedmiotów związanych z aktualnie realizowanym tematem i opowiadania o przyniesionym przedmiocie. Taka miniprezentacja w znanym miejscu, w bezpiecznym gronie swoich rówieśników, z życzliwą zachętą oraz pomocą nauczyciela, to nic innego jak przygotowanie do przeprowadzania w przyszłości prezentacji siebie i swojej pracy. W SIS od najmłodszych lat dzieci uczą się dobierać właściwe słowa, oswajać strach przed publicznymi wystąpieniami, trzymać kontakt wzrokowy ze słuchaczami i zaciekawiać innych swoimi

przemówieniami. Naturalną cechą wieku dziecięcego jest ciekawość i chęć sensorycznego poznawania świata – sprawdzania, dotykania, badania, próbowania. Przedmioty przynieszone przez dzieci stwarzają okazję do eksperymentowania i zaznajamiania się z nimi. Przy ich wykorzystaniu budowane jest poczucie własnej wartości dziecka. Uczeń prezentujący swoją rzecz staje w centrum zainteresowania całej grupy, może pochwalić się swoją własnością i opowiedzieć o niej. Nie do przecenienia jest tu oczywiście rola i zaangażowanie nauczyciela – przewodnika, który zachęca i prowadzi dziecko do osiągnięcia sukcesu oraz satysfakcji z własnej prezentacji. Kiedy dzieci są starsze, wymaga się od nich więcej – przygotowania prezentacji dla koleżanek i kolegów z innych klas oraz dla rodziców.

Innym blokiem tematycznym, jaki realizuję z uczniami, jest „Czekolada”. W jego ramach przez jedenaście tygodni omawiamy takie zagadnienia, jak: rodzaje drzew rosnących w okolicy, drzewo kakaowca, miejsce jego występowania i wymagania klimatyczne, historię odkrycia zastosowania ziaren kakaowca, kulturę rdzennych mieszkańców Ameryki Centralnej – Majów oraz Azteków, przywiezienie ziaren kakaowca do Europy przez konkwistadora Hernanda Corteza, proces wytwarzania czekolady, procesy chemiczne zachodzące w czasie mieszania składników oraz oddziaływanie na nie wysoką i niską temperaturą, sposób pakowania wyrobów czekoladowych, projektowanie własnego opakowania, zapoznanie się z twórczością pisarza Roalda Dahla, a w szczególności z pozycją *Charlie i fabryka czekolady*. Na zakończenie tego bloku tematycznego często przygotowuję z uczniami prezentację. W tym celu najpierw planujemy nasze wydarzenie. Rozmawiamy i zastanawiamy się, kto chce i mógłby zaprezentować wybrany wycinek wiedzy. Dzielimy się obowiązkami, takimi jak: przygotowanie prezentacji multimedialnych, wyeksponowanie prac związanych z omawianym zagadnieniem, przygotowanie poczęstunku, oprawa dźwiękowa. Dużo czasu poświęcamy również na ćwiczenie ładnego i wyraźnego mówienia, kładziemy nacisk na dykcję i intonację, podkreślamy wagę kontaktu wzrokowego z widzami i zwracanie uwagi na reakcje słuchaczy, uczymy się stosować w praktyce techniki radzenia sobie ze stresem.

Nauka pięknego mówienia i pisanie jest trudną sztuką. Niestety, w szkołach nie ma takiego przedmiotu jak retoryka. Wydaje się, iż próbą kształcenia tej ważnej umiejętności miał być proces przygotowania i prezentacja (niestety przechodząca już do historii) podczas ustnej matury z języka pol-

skiego. Pomimo dobrego zamysłu realizacja okazała się nieprosta. Być może zabrakło z jednej strony – umiejętności inspirowania, planowania, indywidualnych konsultacji z uczniem i prawdziwego mentorstwa ze strony nauczycieli, a z drugiej – prawdziwego zaangażowania młodzieży we własny rozwój i pracę twórczą. W dzisiejszych czasach dbałość językowa zarówno w mowie, jak i w piśmie jest coraz rzadziej spotykaną cechą. Jak twierdzi dr Imelda Chłodna, pracownik Katedry Filozofii Kultury KUL-u i wykładowca w Wyższej Szkole Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu: „Konsekwencje takiego stanu rzeczy widać w tym, jak ludzie mówią i piszą. I to zarówno ludzie niewykształceni, jak i politycy, profesorowie czy dziennikarze. Dzisiaj mamy do czynienia z zupełną ignorancją znajomości klasycznych zasad retoryki, co w konsekwencji prowadzi do nieumiejętnego posługiwania się językiem polskim, zarówno w formie mówionej, jak i pisanej. Po uważnym wsłuchaniu się w sposób mówienia przeciętnego młodego, i nie tylko młodego, człowieka zauważamy, iż zupełnie obce mu są starożytne ideały propagujące zasady pięknego i przekonującego mówienia. A przecież zaniedbanie tej sfery naszego życia utrudnia nawiązywanie kontaktów międzyludzkich, a nawet wpływa na niedorozwój osobowości” (www.piotrjaroszynski.pl).

Wprawne posługiwanie się słowem powinno być przedmiotem szczególnej troski każdego z nas. Dzięki temu, co mówimy i w jaki sposób wypowiadamy swe myśli, wyrażamy naszą osobowość, pokazujemy kulturę.

Nasuwa się zatem pytanie: czy zasadne jest odejście od prezentacji na egzaminie dojrzałości? A może, zamiast rezygnacji, należałoby zweryfikować i udoskonalić tę część matury? Jak uczyć retoryki i kształcić umiejętności interpersonalne leżące u podłoża satysfakcji życiowej? Jednym z możliwych rozwiązań jest rozpoczęcie nauki sztuki krasomówczej już na początku edukacji, tak jak ma to miejsce w Szczecin International School.

Bibliografia

- <http://www.greatlearning.com/ipc/>
 Brudnik E., Moszyńska A., Owczarska B.: *Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie*, Kielce 2000.
 Jaques D.: *Uczenie się w grupach*, Warszawa 1997.
 Leigh D.: *Praktyczne Metody Pracy Zespołowej*, Warszawa 1997.
 Piekarski J., Śliwerski B.: *Edukacja Alternatywna. Nowe teorie, modele badań i reformy*, Kraków 2000.
 Śliwerski B. (red.): *Jak skutecznie nauczać i wychowywać we współczesnej szkole?*, Kraków 1999.
 Woodcock M.: *Podręcznik doskonalenia pracy zespołowej*, Warszawa 1997.